

## Aprendre a escriure a partir de textos literaris

### Activitat 2. Ens submergim en un text



Aquesta activitat té com a objectiu:

- Propiciar l'aprofundiment dels estudiants en el text per captar al màxim la seva significació i els elements lingüístics que el constitueixen.



El procediment de llegir el text unes quantes vegades, en veu baixa i alta, per parts i sencer, el diàleg que mantinguem sobre el contingut, l'aclariment del lèxic, la relació amb la manera de presentar-se, ens portarà a assolir-ne les dimensions i proposarà a l'alumne un model d'escriptura.

### Orientacions de treball



#### 1. Activitat individual

Llegiu i, tot seguit, extraieu una idea bàsica de cada text. Escriviu-la.

a)...la lectura es mostra com l'única forma viable d'aprenentatge, perquè posa en contacte l'aprenent amb els textos que contenen tots els coneixements que necessita. Llegint aquest text l'individu pot aprendre la gramàtica, els mecanismes de cohesió i les regles de coherència textual que necessita per escriure. **Daniel Cassany, *Descriure escriure Empúries 1987***

b) Causa estupor leer que “los alumnos españoles tienen más horas de clase en total, pero menos horas de clase en lectura y matemáticas que sus compañeros de la OCDE”. Pero, ¿no habíamos quedado en que enseñar a leer es una tarea conjunta de todo el profesorado, puesto que aprender a leer significa aprender a leer diferentes tipos de textos, también los específicos de cada una de las ramas del saber? ¿Y qué pasa en cambio con la oralidad, siempre extramuros de la escuela? Tanto empeño en preparar alumnos “excelentes” y olvidamos que para ser un buen médico hace falta también saber escuchar... **Guadalupe Jover, “Negar la educación”, *El País*, 24/07/2012**

c) Leer bien es uno de los mayores placeres que puede proporcionar la soledad, porque, al menos según mi experiencia, es el más saludable desde un punto de vista espiritual. Hace que uno se relacione con la alteridad, ya sea la propia, la de los amigos o la de quienes puedan llegar a serlo. La invención literaria es alteridad, y por eso alivia la soledad. Leemos no sólo porque nos es imposible conocer a toda la gente que quisiéramos, sino porque la amistad es vulnerable y puede menguar o desaparecer, vencida por el espacio, el tiempo, la falta de comprensión y todas las aflicciones de la

vida familiar y pasional” **Harold Bloom, Como leer y por qué Anagrama Col Argumentos 2000.**

d) Ciertamente, poner simplemente en relación a los alumnos con los textos no soluciona el problema de la enseñanza literaria. También es necesario enseñar a pensar y a hablar sobre los textos. Pero si antes hemos aludido a la cuestión no resuelta de qué tipo de conocimientos resultan pertinentes en este tipo de avance, no es menor el problema de determinar qué tipo de guía necesita la lectura de los alumnos para poder progresar de una lectura comprensiva -entendida como la lectura que se limita a explorar los elementos internos del enunciado, los sentidos denotados- hacia el enriquecimiento de la lectura interpretativa, entendida como la lectura que utiliza conocimientos externos para suscitar significados implícitos, sentidos segundos o símbolos que el lector debe hacer emerger. **Teresa Colomer, La enseñanza de la literatura como construcción del sentido.**



## 2. Activitat individual

Quines idees, entre les triades, us són bàsiques per insistir que els alumnes llegeixin i ho facin millor? Escriviu-les.



## 3. Activitat en petit grup

[youtube.com](https://www.youtube.com/watch?v=...). [Sílvia Pérez Cruz - Corrandes d'exili](#)

[edu365.cat](https://www.edu365.cat/...). [Corrandes d'exili](#)

### **Corrandes d'exili**

*Una nit de lluna plena  
tramuntàrem la carena  
lentament, sense dir re...  
Si la lluna feia el ple,  
també el féu la nostra pena.*

*L'estimada m'acompanya  
de pell bruna i aire greu  
com una Mare de Déu  
que han trobat a la muntanya.*

*Perquè ens perdoni la guerra  
que l'ensagna, que l'esguerra.  
Abans de passar la ratlla,  
m'ajec i beso la terra  
i l'acaronó amb l'espatlla.*

*A Catalunya deixí  
el dia de ma partida  
mitja vida condormida;  
l'altra meitat vingué amb mi  
per no deixar-me sens vida.*

*Avui en terres de França  
i demà més lluny potser,  
no em moriré d'enyorança  
Ans d'enyorança viuré.*

*En ma terra del Vallès  
tres turons fan una serra,  
quatre pins un bosc espès,  
cinc quarteres massa terra  
"Com el Vallès no hi ha res"  
...*

*Que els pins ceneixin la cala,  
l'ermita dalt del pujol;  
i a la platja un tenderol  
que batega com una ala.*

*Una esperança desfeta,  
una recança infinita.  
I una pàtria tan petita  
que la somio completa.*

Descripció d'una activitat tipus adreçada als alumnes:

- a) Lectura en veu alta per part del professor o professora, marcant la cadència de les pauses, dels versos i de la rima.
- b) En segon lloc, cada estrofa seria llegida per un alumne. A la fi, un vuitè estudiant tornaria a llegir el poema sencer.
- c) Conversa oral, sobre el poema. Usant el diccionari si cal, dir la definició o sinònims d'alguns mots i expressions del text com, corrandes, exili, tramuntar, fer el ple, Mare de Déu, ensagna, esguerra, m'ajec, acarono, deixí, condormida, sens, ans, quarteres, ceneixin, pujol, tenderol, batega, recança.
- d) Quin recorregut o procés, físic i anímic, explica el poema? En quines persones gramaticals està escrit? Fa referència a un fet que afecta tan sols a una parella? Quines pistes tenim per saber a quina circumstància general fa referència el contingut de Corrandes d'exili?
- e) Aspectes formals. Observeu i anoteu quin tipus de composició, d'estrofes, de versos,

de rima i d'imatges presenta el poema.

Què afegiríeu i/o trauríeu en aquesta activitat pensant en els vostres alumnes? Com plantejaríeu vosaltres l'activitat?

## **ORIENTACIONS**

La primera part d'aquesta activitat insisteix en un tema bàsic com és el de la importància d'una lectura en profunditat. Matisada, segons el text, diferenciada, per qüestió del gènere literari, i on s'ha d'incorporar la significació d'aquell lèxic que no sigui de comprensió immediata. Es busca que els alumnes entrin aviat en el descobriment de la bellesa que suposa llegir, en veu baixa i, sobretot, alta, com a primer pas que, a la fi del procés, ha de comportar l'escriptura.

En la segona part, s'hi proposa una activitat encaminada a ser realitzada per part dels alumnes. Es tracta del poema Corrandes d'exili -conegut a bastament, musicat i llegit per diferents rapsodes. El text de Joan Oliver ha esdevingut popular, té una forma i un llenguatge significatius però comprensibles, està connotat i pot comportar una bona experiència per als alumnes. Cada professor podrà aportar a l'activitat aquelles modificacions que consideri necessàries o adequades a la particularitat dels seus alumnes.